

Rahkoset

Rahkosten sukuseura ry:n lehti
2013 – 19. vuosikerta – 23. numero

Sukukokous Laukaan Peurungassa – sivu 3

Rahko-nimen taustat – sivu 6

Karjalan Rahkoset – sivu 8

Kenen tyttöjä? – sivu 12

Ilmoittaudu sukukokoukseen 15.7. mennessä!
Katso ohjeet sivulta 3.

RAHKOSTEN SUKUSEURAN HALLITUS

Rahkonen Olavi, puheenjohtaja
014-3722 528, 045-7881 3161
olavi.rahkonen@elisanet.fi
Mankolantie 27
40200 Jyväskylä

Keski-Rahkonen Olavi
040-8395 237
olavikr@gmail.com
Aarnivalkeantie 10 E
02100 Espoo

Rahkonen Seppo, varapuheenjohtaja
044-3773 226
seppo.rahkonen@suomi24.fi
Rantakiventie 8 a
00960 Helsinki

Rahkonen Veikko
0400-657 550
veikko.rahkonen@elisanet.fi
Otavankatu 3 B
11130 Riihimäki

Liimatainen Helvi, rahastonhoitaja
0400-686 409
helvi.liimatainen@sci.fi
Lunttilantie 22
43100 Saarijärvi

Kärri Maija, sihteeri
040-5041 821
maija.karri@pp.inet.fi
Kärrinkatu 2
53500 Lappeenranta

Rahkonen Jorma, sukulehden tekijä
050-3470 083
jorma.rahkonen@kolumbus.fi
Tavintie 8 B 22
40400 Jyväskylä

Rahkonen Jukka
044-585 4734
j.rahkonen@saunalahti.fi
Tikkamannilantie 168
41160 Tikkakoski

Keski-Rahkonen Lauri
044-297 4046
lauri.keski-rahkonen@kase.fi
Viitasalontie 7
69300 Toholampi

Rahkonen Kyösti
045 275 6272
kyosti.rahkonen@gmail.com
Sääksraitti 1 B 7
42700 Keuruu

Rahkosten sukuseuran jäsenmaksu on 10 euroa / vuosi. Ainaisjäsenmaksu on 100 euroa.

Rahkosten sukuseura internetissä: www.rahkostensukuseura.fi

Kannen kuvassa: Sukukokous järjestetään Peurungassa Laukaassa. Kuvassa Peurungan pää-
rakennus. Kuva: Jorma Rahkonen

Sukukokous lauantaina 27.7.

Rahkosten sukuseuran 10. sukukokous järjestetään Laukaassa Kylpylähotelli Peurungassa lauantaina 27.7.2013. Ilmoittautuminen alkaa kello 11 ja lounas kello 12. Ohjelma alkaa kello 13 ja sukuseuran virallinen vuosikokous kello 15. Tilaisuus päättyy noin klo 16.

Kylpylähotelli Peurungan osoite on Peurungantie 85, Laukaa. Peurunka sijaitsee vain 25 kilometrin päässä Jyväskylästä. Lisätietoja Kylpylähotelli Peurungasta saa sen verkkosivuilta www.peurunka.fi tai puhelimitse numerosta 020 751 6300.

Tilaisuus on avoin kaikille kiinnostuneille. Ohjelma, lounas ja iltapäivän kahvitarjoilu maksavat yhdessä 30 euroa/aikuinen ja 15 euroa/lapsi (4–14-vuotiaat), nuoremmat ilmaiseksi. Ilman lounasta ohjelma ja iltapäiväkahvi maksavat 11,50 euroa/aikuinen, 7,50 euroa/lapsi.

Osallistujia pyydetään ilmoittautumaan ennakkoon 15.7. mennessä Helvi Liimataiselle: helvi.liimatainen@sci.fi, 0400 686 409. Helville voi samalla mainita myös mahdollisista ruokailu- tai kulkurajoitteista. Häneltä voi tiedustella myös majoittumismahdollisuuksista. Jos tarvitset kuljetusta, mainitse ilmoittautuessasi, niin se järjestetään kimpakyytinä samalta suunnalta tulevien kanssa.

Maksut pyydetään hoitamaan joko ennakkoon sukuseuran tilille 540804-222060 tai käteisellä paikan päällä. Maksun saajaksi merkitään Rahkosten sukuseura ry. Jos samalla maksulla on useampia henkilöitä, pitää kaikki nimet mainita. Viestiin teksti "Rahkosten sukuseuran vuosikokous 2013".

Peurungassa on paljon uutta: muun muassa runsas vuosi sitten uusittu kylpylä.

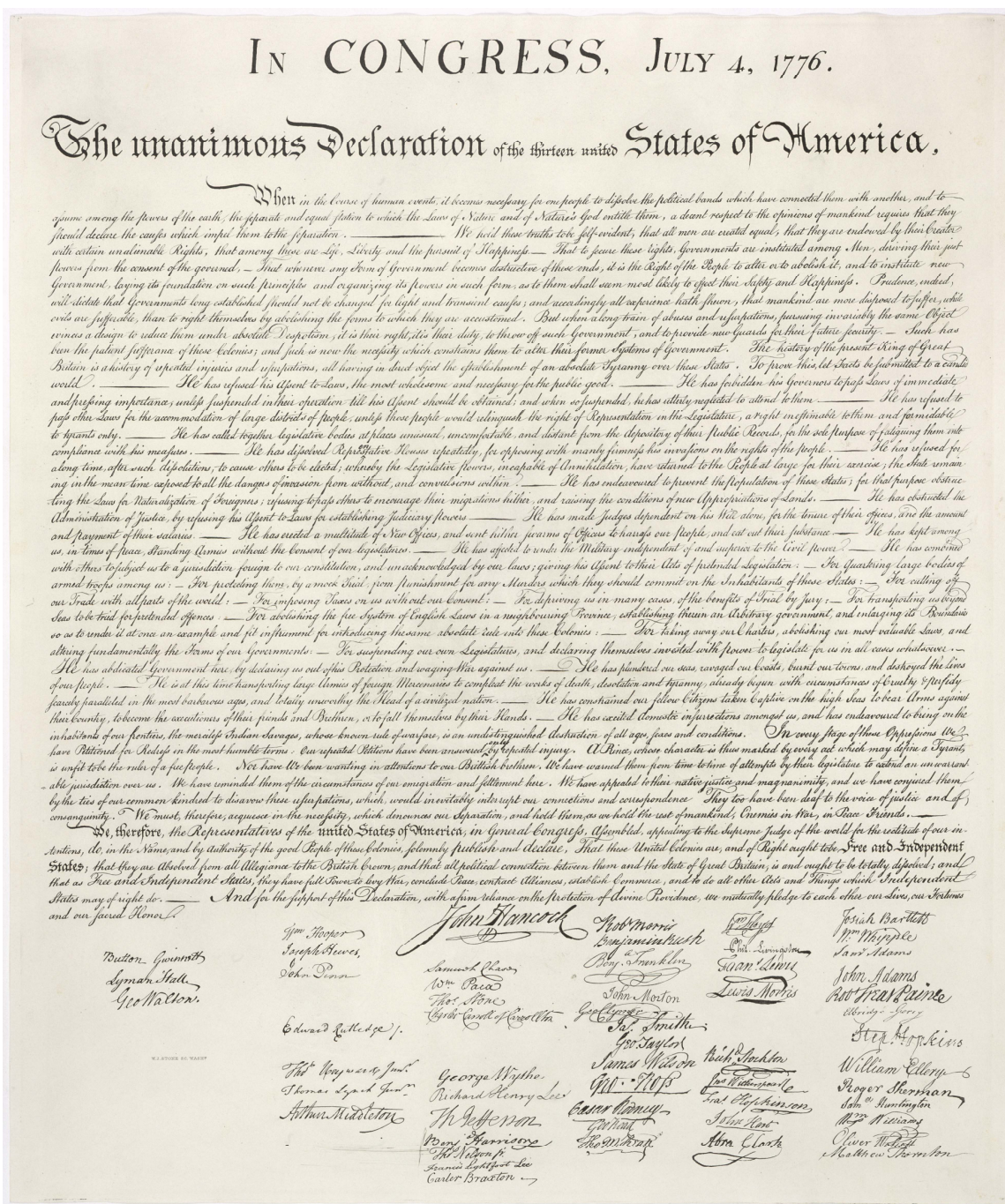
Edistymistä ja haasteita

Rahkosten sukuseuran toimintaa on jatkettu vuosikokouksissa esiteltyjen suunnitelmien mukaisesti.

Monet sukuseuran asiat ovat edenneet hyvin, mutta toiset asiat ovat osoittautuneet paljon haasteellisemmiksi kuin ajateltiin. Esitän seuraavassa lyhyesti oman käsitykseni toiminnan tilasta.

Myönteisiä asioita

Sukuun liittyvä tieto on lisääntynyt jatkuvasti ja tiedon laatu on parantunut. Saamme myös säännöllisesti kyselyitä muilta sukututkijoilta ja yksityishenkilöiltä, jotka haluavat tarkempaa tietoa omiin tutkimuksiinsa. Aivan äskettäin on selvitelty esimerkiksi Rahkolassa 15.4.1806 syntyneen Hedda Stinan avioitu-

mista laukaalaisen Daniel Kauton (myöhemmin Rahkosen) kanssa sekä heidän jälkeläisiään ja ainakin joidenkin heistä siirtymistä Lappeenrantaan. Hedda Stinan isähän oli Johan Israelinpoika, Rahkolan talon isäntä vuosina 1808–1817.

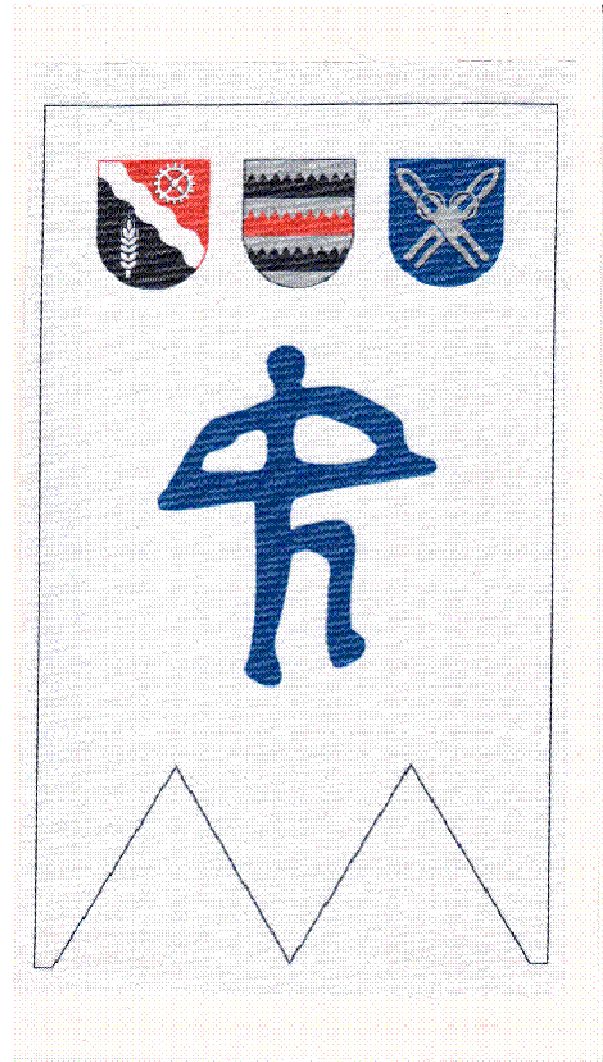
DNA-tutkimukset ovat täydentäneet merkittävällä tavalla suvun kokonaiskuvaa mm. 1500-luvun historiasta, josta kirjallista aineistoa on kovin niukasti. Näin on saatu vahvistetuksi mm. erittäin merkittävä seikka eli suoran isälinjan geneettinen yhteys Saarijärven ja Jääsken sukuhaaroille. Suora isälinja on Ullavan Rahkosten osalta katkennut, mutta kehittyneempien DNA-tutkimusten perusteella on selvää, että Ullavan Rahkosetkin liittyvät samaan perheeseen Saarijärven ja Jääsken haarojen kanssa.

DNA-tutkimusten kautta on ilmennyt myös joitain uusia, varsin mielenkiintoisia seikkoja. USA:n itsenäisyysjulistuksen (4.7.1776) yksi allekirjoittajista on John Morton, jonka sukujuuret johtavat Rautalammin Marttisiin. Amerikassa kaksi Mortonia on läheisessä sukulaisuudessa Jorma Rahkoseen vielä 67 merkin tasolla. DNA-testejä on tarkoitus tehdä vielä lisää. Näin toivotaan saatavan tietoja mm. Karstulan alueen Rahkosten mahdollisesta yhteydestä Saarijärven sukuhaaraan.

Myönteistä on ollut myös hallituksen jäsenten toiminnan aktiivisuus ja sitoutuminen seuran toimintaan. Sukututkimustyön ulkopuolelta mainittakoon yhdistykselle suunniteltu logo sekä siihen perustuva standaari. Standaarin peruselementit ovat Jääsken, Saarijärven ja Ullavan vaakunat sekä Rahkosten aikanaan käyttämä puumerkki. Standaari on nähtävillä ja ostettavissa tämän kesän vuosikokouksessa.

Haasteita

Rahkosten sukuseuran toiminnan tärkein projekti on viimeisten neljän vuoden aikana ollut sukukirjan tekeminen. Kirjan laatimiseen tarvittava työmäärä ja osaaminen ovat osoittautuneet niin suuriksi, ettei kirjan ensimmäistä osaa voidakaan vielä toimittaa halukkaille

aiemmin kaavailussa aikataulussa eli tämän kesän vuosikokouksessa.

Haasteisiin voidaan lukea myös sukuseuran jäsenmäärän ”juuttuminen” 120 jäsenen paikoille. Samankaltainen ilmiö on sukuseuran aktiivisen toiminnan keskittyminen melko pieneen määrään jäseniä. Sukuseura kaipaa nyt uutta verta ja uutta intoa. Uusiutuminen aloitetaan hallituksen puheenjohtajasta, joka tekee tilaa uusille ajatuksille ja innokkaille vetäjille.

Vuosikokous

Sukuseuran vuosikokous pidetään Laukaassa Peurungan kylpylähotellissa 27.7. Toivotan kaikki Rahkoset lämpimästi tervetulleiksi.

Olavi Rahkonen

Rahkosten Sukuseura ry:n hallituksen puheenjohtaja

Rahko(i)-nimien itämerensuomalainen tausta

Suomalais-ugrilaisessa kieliperheessä on useita haaroja. Suomen kieli yhdessä viron, karjalan ja vepsän (liivi, vatja ja inkerikko ovat käytännössä sammuneet) kanssa kuuluu itämerensuomalaiseen ryhmään. Itämerensuomalaiset kielet polveutuvat myöhäiskantasuomesta. Ajanlaskumme ensimmäisen vuosituhannen alkupuolella itämerensuomi oli yksi kieli, joka käsitti pohjoisen, eteläisen ja itäisen murrealueen. Yleensä katsotaan, että ne sanat, jotka ovat yhteisiä näistä kolmesta murteesta juontuville kielille, palautuvat yhteisitämerensuomalaiseen aikaan.

Suomen alueella puhutaan käytännössä kahta suomalais-ugrilaista kieltä, suomea ja saamea. Varhaisemman teorian mukaan Suomi oli täysin saamelainen ennen kuin suomalaisten esi-isät alkoivat muuttaa Suomenlahden eteläpuolelta pohjoiseen asuttaen aluksi eteläisen Suomen. Myöhemmin omaksuttiin laajasti ns. asutusjatkuvusteoria, jonka mukaan suomalaisten esi-isät olivat asuttaneet nykyistä Viron aluetta, Pietarin ympäristöä ja Suomen rannikkoalueita jo kiviajasta asti. Tätä teoriaa on puolustettu sillä, että varhaiset germaanisat lainasanat näyttävät lainautuneen suureksi osaksi juuri Suomen alueella. Varhaisia germaaneja näyttää asuneen Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueilla jo varhaisella metallikaudella (1900 eKr. – 800 eKr.). Heidän nimeämiään ovat vesireittiä tarkoittavat joen nimet Aurajoki ja Eurajoki, joita vastaa Saksan Oder-joki.

Myös kolmatta kieltä

Väitöskirjassani olen esittänyt, että Suomessa puhuttiin myös kolmatta suomalais-ugrilaista kieltä. Tästä kielestä ovat peräisin esimerkiksi Vieksi-, Viiksi- ja Vääksi-nimet, tarkoittavan kahden isomman veden välistä välijokea tai kapeaa salmea. Niiden levikki ulottuu Suomesta Volgalle asti tasaisena mattona.

Mitä tulee Rahko(i)-nimeen, niin sen taustalla

oleva sana palautuu jo Suomalais-mordvalaiseen kantakieleen, jota puhuttiin ilmeisesti joskus 2000-1000 eKr. Mordvassa sana esiintyy asussa *raško*. Itämerensuomessa suhuässä (š) muuttui säännönmukaisesti h:ksi. Mordvan sanan merkitys on 'haara'. Suomen murteissa on säilynyt merkitykseltään samantapainen sana *rahko* '(päre)pihti'. Vepsässä sana *rahkoi* merkitsee 'haltiaa', joka pitää hallussaan saunaa, riittä tai vaikkapa lähdettä. Sama merkitys näyttää olleen ainakin hämäläismurteissa, koska Agricola mainitsee hämäläisten epäjumalien joukossa kuunpimennyksen haltian nimeltä *Rahkoi*. Taustalla on sama ajatus kuin sanassa '(päre)pihti', joka ikään kuin pitää hallussaan pärettä. Tällaiset merkitysten siirtymät sukukielisissä ovat hyvin tavallisia. Esimerkiksi viron *vaimu* 'henki', inarinsaamen *váimu* 'sydän' ja suomen *vaimo* 'puoliso' palautuvat samaan kantasanaan, jossa suomen *vaimo* eriytyi merkitykseltään ajatuksena 'sydämen läheinen'.

Koska *Rahko(i)*-nimiä esiintyy kaikissa kolmessa itämerensuomalaisten kielten haaroissa, täytyy sen palautua jo itämerensuomalaiseen yhtenäiskielen aikaan ajanlaskumme alun aikoihin. Koska myös mordvassa esiintyy sana, joka palautuu yhteiseen kantasanaan, on nimen taustalla olevan sanan oletettava palautuvan jo suomalais-mordvalaisen kantakielen aikaan. Tällöin se ei voi olla lainattu germaanisista eikä slaavilaisista kielistä. Tuohon aikaan luoteinen indo-eurooppalainen kantakieli oli jakautunut esigermaaniin ja baltto-slaaviin, joten varsinaista germaania tai slaavia ei vielä silloin puhuttu.

Mahdollista voisi olla sanan lainautuminen arjalaisista kielistä. Tältä taholta lainautui esimerkiksi sana suomen sana *orja*, joka esiintyy saamessa asussa *oarje* 'etelä' ja mokšamordvassa asussa *urä* 'orja'. Taustalla on nimenomaan sana 'arjalainen'. Arjalaiset (iranilaiset) heimot asuivat Volgalta etelään. Heidän joukostaan otettiin ammoisina aikoina

Sukuseuran kunniajäsen Pauli Rahkonen (vasemmalla) väitteli tohtoriksi Helsingin yliopistossa 11. päivänä toukokuuta. Kuva: Olavi Rahkonen

sotasaaliina orjia. En tiedä kuitenkaan keneenkään tutkineen tätä arjalaista lainavaihtoehtoa tarkemmin.

vat samaan originaaliin ehkä noin 4000 vuoden taakse. *Rahko(i)*-nimikin näyttää olevan vähintään 2000 vuotta vanha.

Joillain nimillä, etenkin mytologiaan liittyvillä, on pitkät juuret. Esimerkiksi udmurtin *inmar* 'jumala' ja Kalevalan *ilmari* palautu-

Pauli Rahkonen
fil. tri.
suomalais-ugrilainen kielen tutkimus

Kuka Rahkonen?

Puolustusvoimat toi SA-Kuva-arkiston *Etulinjasta kotirintamalle 1939–1945* internetiin toukokuussa.

Hakusanalla Rahkonen arkistosta löytyi vain kaksi kuvaa. Tämä kuva on otettu 100 metrin loppukilpailusta Karhumäen suurissa 2-päiväisissä kesäurheilukilpailuissa 18.7.1943. ”Tammisto voittaa vakuuttavasti, 2. Alpo Savolainen, 3. Elorinne, 4. Murto, 5. Rahkonen”, kuvateksti kertoo.

Toinen Rahkos-kuva on huhtikuulta 1943 Helsingin messuhallissa pidetystä asemiesillasta. Vallilan pataljoonan yhteen solistina oli Olavi Rahkonen.

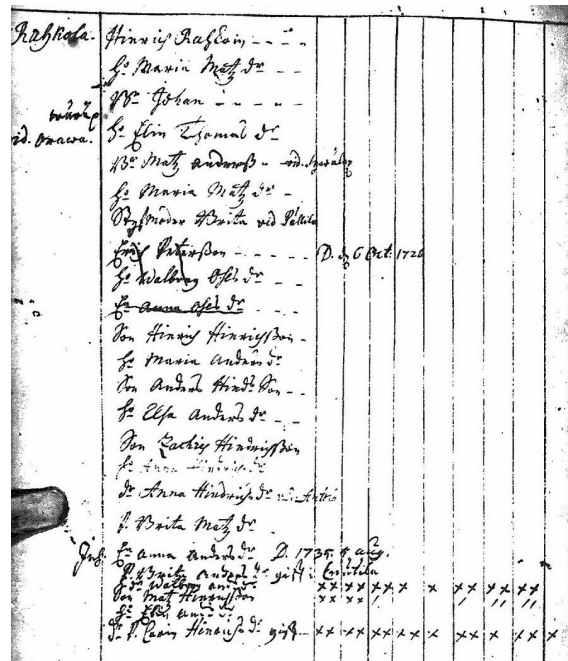
Kuva: Eino Nurmi / SA-Kuva

Karjalan Rahkoset 1550–1809

Karjalan kannaksella ensimmäinen kirjallisesti todettu Rahkosen suvun edustaja oli Anders Larsson Rahkoin 1563 – 1585, joka asui taloan Jääsken Kavantjärvellä (1). Karjalan kannaksella ja Vuoksen rannoilla oli asuttu jo vuosisatoja, ja sieltä varmaan olivat myös Andersin esivanhemmat lähtöisin, vaikkei heistä kirjatietoja ole säilynyt.

Andersin talo Rahkola kuului veromaana Kavantjärven suurtilalle, joka oli aiemmin ollut kuningas Kustaa Vaasan antamana Viipurin linnanvoudin Maunu Niilonpoika Stiernforsin (2) omistuksessa. Maunu Niilonpoika oli joutunut muuttamaan Tukholmaan ja hänen omistusoikeutensa päätynyt vuonna 1555. Rahkola oli aiemmin tunnettu kirkon tilana, mutta Kustaa Vaasa otti laajasti katolisella kirkolla olleita maaomistuksia kruunun haltuun uskonpuhdistuksen myötä.

Seuraava kuningas Erik XIV oli antanut Kavantjärven Bertil Jöraninpoika Mjöhundille ikuisena rälssimaana vuonna 1562. Kavantjärven isäntänä mainitaan kuitenkin vuonna 1569 Antti Niilonpoika Sabelfana, vuonna 1578 hänen vävynsä Juhana Skalm ja 1600-luvun alussa Anders Skalm. Kavantjärvi ja Rahkola kärsivät vahinkoja, mahdollisesti poltettiin 25-vuotisen sodan 1570–95 alussa. Ne rakennettiin uudelleen ja Kavantjärvi mainitaan kartanona. Se palautui myöhemmin kruunulle ja joutui edelleen Viipurin läänissä valtaa pitäneille aatelissuvuille, mm. Rehbin-derit mainitaan kartanon isäntinä. Tuohon aikaan oli tapana antaa valtion korkeille virkamiehille ja sotapäälliköille palkka maana ja kartanoina, joilla oli verotusoikeus alueensa talonpoikiin. Talonpojista jotkut siirtyivät erämaihin raivaamaan ja rakentamaan uudistiloja saadakseen verovapautuksen, jotkut myös paetakseen valtaa pitävien vihaa. Sama menettely jatkui, kun Venäjä otti Ison vihan

The image shows a page from a handwritten record book, likely a church or land register. The left side contains several columns of text, including names and dates, written in a cursive script. Some of the visible text includes 'Rahkola', 'Hinnioy', 'Maunio', and 'Anna'. The right side of the page is a grid with multiple columns and rows, containing 'x' marks and some numbers, which appear to be a ledger or a record of transactions or land ownership.

aikana valtaamansa Viipurin läänin itäosan Uudenkaupungin rauhan perusteella vuonna 1721. Tällöin Jääsken pitäjän kaakkoisosa jäi Venäjälle Kavantjärvi ja Rahkola mukaan lukien ja siitä perustettiin vuonna 1724 Antrean pitäjä.

Ruokolahden Salonsaarella oli myös Rahkolan tila ja sen vanhimpana maakirjassa vuonna 1543 mainittuna isäntänä Peer Rahkoin sekä hänen jälkeensä muita Rahkosia. Peer Rahkoin toimi Jääsken pitäjän lautamiehenä ainakin vuonna 1553. Näinä vuosina on ensimmäinen kirjallinen merkintä Keski-Suomessa Saarijärvellä Rahkolan isännästä Paavali Rahkosesta. Hän saattoi olla Ruokolahden Rahkolassa asunut Pouel Larsson Rahkoin. 2000-luvun DNA-näytteiden tutkimuksessa on havaittu selvä yhteys Jääsken Antrean sekä Saarijärven Rahkosten välillä. Rahkoset ovat kirkon luetteloissa Ruokolahden Rahkolassa vuoteen 1626 saakka, josta alkaen siellä asui Piiparisen ja Pylsyn nimiä.

1) KA ES 870 5261:64

2) Karjala-lehti 1915:25B, Aulikki Ylönen: Kavantsaaren kartanon historia vuoteen 1700

3) Läänintilit LT 1050, Myllytulliluettelo 1642

Ruokolahden ja Kavantsaaren Rahkosten välillä oli hyvin ilmeisesti sukuyhteys. Kun niinä aikoina viimeinen Ruokolahden Rahkolassa asunut Tuomas Rahkoin poistuu luetteloista vuoden 1626 jälkeen, on Kavantjärven Rahkolassa vuonna 1642 mainittu Reko Tuomaanpoika Rahkoin (3).

Rautjärven Pirholassa on myös ollut Rahkola-niminen tila jo 1600-luvun alkupuolella.

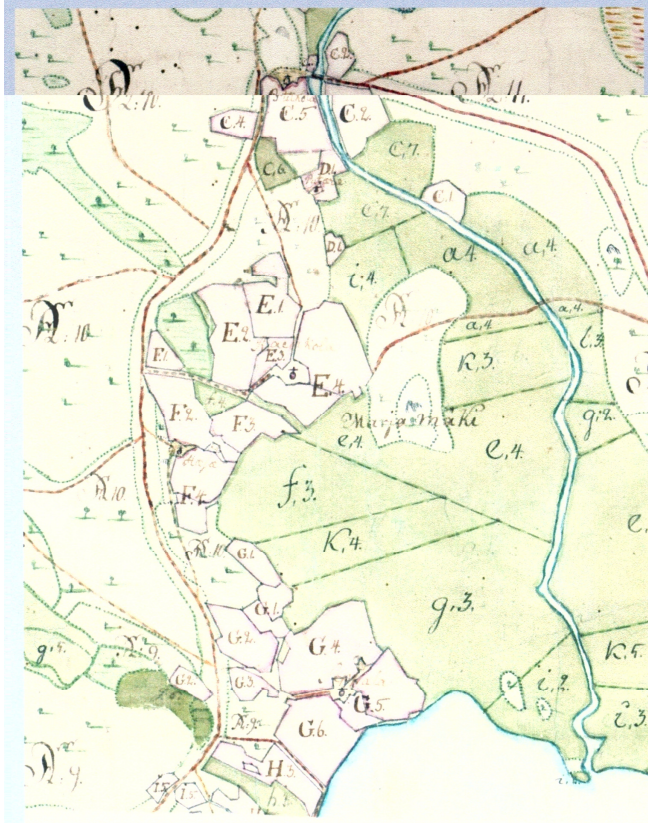
Maakirjoihin ja luetteloihin oli merkitty lähinnä verovelvolliset talot ja niiden isännät, perheenjäsenet ja palvelusväki ei niistä ilmennyt. Kirkonkirjat toki käsittivät syntyneiden ja kastettujen, vihittyjen ja ripillä käyneiden sekä kuolleiden luetteloissa pääosan väestöstä, mutta luetteloissa oli puutteita ja aukkoja, joskus virheitäkin.

Venäjällä oli 1600-luvun alussa sisäisiä risti-riitoja tsarien vallanperimyksessä. Ruotsin sotapäällikkö Jacob de la Gardie retkeili joukkoineen Novgorodissa ja Moskovassa

vuosisadan alussa ja Ruotsin kuningas Kustaa II Adolf armeijoineen soti Keski-Euroopassa 30-vuotisessa sodassa.

Nämä sodat vaikuttivat raskaina sotaväenottoina ja veroina koko valtakunnassa mutta muutoin aika oli melko vakaata aikaa Suomessa ja Karjalassa. Sotatila Venäjän kanssa päättyi vuonna 1617 Stolbovassa solmittuun rauhahan. Ruotsi sai tällöin Venäjältä laajasti Laatokan rantamaita, mm. Käkisalmen alueen.

Kavantjärven kartanonherra Anders Skalm pani Rahkolan autioksi vuonna 1634. Kartanon siirrettyä Rehbinerlin suvulle Rahkolaa isännöi lampuotina (vuokraviljelijänä) mm. Reko Tuomaanpoika (Grels Thomasson 1614–88) ja hänen jälkeensä Reko Rekonpoika Rahkonen (1657–97). Vaikka tuohon aikaan monet kuolivat jo lapsena, olivat perheet suuria ja Rahkolassakin asui useita Reko Tuomaanpojan jälkeläisiä. Monet muuttivat lähiseudulle vävyiksi ja miniöiksi ja Rahkosen suku Jääskessä laajenee.

Kawantjärven Rahkola

- Kawantjärven Rahkola vuonna 1782
- Verollepanokartta
- A-Kartano (Eikartalla)
- B Wääräperä (oma kartta ja selitys)
- C Putkolanmäki
- E Rahkola
- Sakari Sakarinpoika Rahkonen
- F Häsä
- G Seppälä

Vuosien 1696–98 kato- ja nälkävuodet koetelivat koko Suomea ja Karjalaakin. Kawantjärven Rahkolassa lähes koko perhe menehtyi vuonna 1697, henkiin jäivät Markus Rekonpoika Rahkosen ja vaimonsa Anna Laurintytär Suikkarin lapsista vain Matti ja Katri. Matti Markuksenpoika meni naimisiin Maria Jaakontyttären kanssa ja muutti ilmeisesti hänen kotitaloonsa Kawantjärven Seppälään, jossa kuoli 1726. Seppälässä ei näy Rahkosen nimeä tämän jälkeen.

Suuren Pohjan sodan aika 1700–21 koetteli Suomea ankarasti ja Karjalan kannas oli tuon ajan käytännössä Venäjän miehittämä ja muukin Suomi Ison vihan ajan 1714–21. Perheet kuitenkin kasvoivat ja Rahkosen suku levisi paikallisen muuttoliikkeen myötä Kawantjärven ympäristössä. Rahkosia asui mm. Wääräperä-, Pullila-, Oravala-, Ahvola- ja Paakkarila-nimisissä taloissa, Häsän torpassa sekä Savilahden Mansikkalassa ja Heinjoen Lahenperässä. Näissä paikoissa asui myös muita perheitä. Rahkosten tyttäret avioituivat lähitaloihin ja -kyliin, joissa asui näin äidin puolelta Rahkosen sukua. Sodan tuhot, avioliitot ja perheiden kasvaminen sai

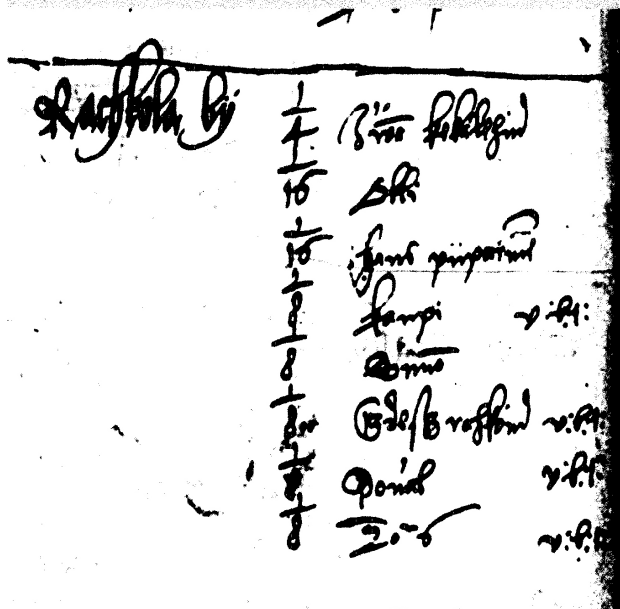
väestön etsimään toimeentuloa lähialueilta.

Tarkkaa kuvaa muutoista ja asuinpaikoista ei voi hahmottaa, koska Jääsken rippikirjat vuodelta 1709 – 23 ovat tuhoutuneet. Antreassa aloitettiin kirkon ja pitäjän kirjojen ylläpito uudelleen vuonna 1724. Vaikka suuri osa virkamiehistä ja papeista muutti Venäjään liitetystä alueelta pois, jäi sinne kuitenkin joitakin ylläpitämään hallintoa ja luterilaista uskontoa.

Venäjän tsaari Pietari I Suuri perusti jo sodan kestäessä 1703 Pietarin kaupungin Nevajoen suulle ja sen edustalle Kronstadtin merilinnoituksen sekä aloitti Venäjän laivaston rakentamisen. Tsaari otti Pietarin pääkaupungiksi jo vuonna 1712, vaikka Inkerinmaa ja Viipurin läänin kaakkoisosat liitettiin Venäjään virallisesti vasta vuonna 1721 Uudenkaupungin rauhassa. Nämä suurisuuntaiset rakennustyöt vahvistivat Venäjän valtasemaa Karjalassa, mutta toivat myös työtä ja toimeentuloa Karjalan kannaksen suomalaisväestölle.

Rauhan aika ei jatkunut pitkään. Ruotsissa

Ruokolahden Rahkola

- Ruokolahden Rahkolan ensimmäiset asukkaat vuoden 1543 maakirjan mukaan olivat Piipariset ja Rahkoset
- -Lähde Aulikki Ylönen Jääsken historia vuoteen 1700
- Ensimmäinen Rahkonen oli Per Rachkoin v.1543 ES855 Anti Siitosen nk.VA.5000:75 Peer Rachkoin toimi lautamiehenä Jääsken käräjillä ainakin vuonna 1553. Lienee kuollut seuraavana vuonna koska nimi ei esiinny enää kirjoissa.
- kuva Jääski voudintilit maa ja tilikirja sivu 10 vuosi 1557Grels Pouel ja Jöns Rahkoin

valta-asemaan päässyt Hatuiksi nimitetty puolue aloitti sodan Venäjää vastaan vuonna 1741. Venäjä valtasi Suomen jälleen ja otti Turussa 1743 tehdyn rauhansopimuksen mukaan haltuunsa koko Etelä-Karjalan Kymijokea myöten sekä Savonlinnan ympäristön Itä-Savossa. Näin Rahkosten loputkin asuinpaikat Karjalassa siirtyivät osaksi Venäjänmaata, Sulkavan Rahkola jäi kuitenkin Ruotsin puolelle. Venäjän kuningatar Elisabet houkutteli suomalaisia puolelleen ja säästi sodan aikana Suomen suurilta tuhoilta. Venäjän kartanonherrain valta Karjalassa laajeni ja lujittui ja Karjalan talonpojat joutuivat venäläisen

tavan mukaan lähes maaorjien asemaan.

Väki lisääntyi 1700-luvun suhteellisen rauhallisella loppupuolella myös Venäjään kuuluvassa Karjalassa, niin Rahkosetkin. Viipurin kaupungin Rahkoset ovat ilmeisesti lähteisinkin Kavantjärveltä. Sieltä lähdettiin myös naapuripitäjän Muolaan Kaukilaan ja Rist(i)-seppälään, joista Rahkoin/Rahkonen-suvun miehet ovat saaneet vaimoja. Kaukilassa on ollut karttanimien perusteella Rahkolaniminen talokin.

Seppo Rahkonen
Veikko Rahkonen

Rahkoset-lehti: kesäkuu 2013. 19.vuosikerta, 23. numero

Päätoimittaja: Jorma Rahkonen, Tavintie 8 B 22, 40400 Jyväskylä, p. 050 347 0083, sähköposti: jorma.rahkonen@kolumbus.fi

Paino: Mediasepät Oy, Jyväskylä

Kenenkäs tyttöjä sitä ollaan?

- Rahkosen Heidi Saarijärven seurakunnasta hei.

- Kenenkäs tyttöjä sinä olet? Oletko Lanneveden Rahkosia?

Tällaisiin keskusteluihin olen viimeisen puolentoista vuoden aikana joutunut lukemattomia kertoja. Olen paluumuuttanut kotipaikkakunnalleni ensimmäisen pappispaikkani perässä, ja saanut huomata, että tuo harvinaisena mutta tylsänä pitämäni sukunimi onkin yllättävä keskustelun avaaja. Rahkosia tuntee täällä lähes jokainen, kysymys vain kuuluu: ”Kalmarin, keskustan, Rahkolan vai Lanneveden Rahkosia?”

Opiskellessani Itä-Suomessa en törmännyt sukunimikaimoihin. Tentiin minut usein huudettiin Rahikaisena – liekö se sopivampi karjalaiseen suuhun. Nimeni oli idässä, jopa suurehkoissa opiskelijakaupungissa, harvinaisen eikä se oikeastaan viitannut selkeästi mihinkään suuntaan Suomea. Useinhan sukunimi antaa vihjeen, jos ei itsen, niin ainakin suvun vanhinten kotipaikasta.

Omassa elämässäni sukunimeni on kyllä vahvasti paikkauskollinen. Kotipaikkani Naakkila on ollut äitini suvulla 1800-luvun viimeisistä vuosista lähtien. Kannan äitini nimeä ja sitä kautta kotipaikkani Rahkosten historiaa. Jussi tuli torppariksi ja myöhemmin isännäksi, ja teki puolisonsa Miinan kanssa liudan lapsia. Ainoa aikuiseksi ehtinyt poika Paavo jäi jatamaan tilaa oman vaimonsa Rauhan kanssa. Vanhin tytär, äitini, lunasti tilan omakseen ja teki siitä itselleen ja minulle kodin.

Sukututkimuksesta huolimatta meidän sukuaaramme ei ole osattu yhdistää Rahkosten suureen kertomukseen. Olemme jääneet irralliseksi saarekkeeksi – aivan kuten kotitilammekin siellä Jumalan selän takana.

Heidi Rahkonen. Kuva: Aleksi Pasanen

Suhde omaan nimeen on muuttunut viimeisen puolentoista vuoden aikana. Se on vahvistunut. Kun niin usein kysytään, kenenkäs tyttöjä olet, omat juuret alkavat kiinnostaa. Mistä minä tulen ja mihin minä sijoitun suhteessa toisiin? Toisaalta tuo Itä-Suomessa eksoottinen sukunimi onkin täällä tuttu ja kotoisa. Vaikka sukuyhteyksiä ei juuri löytyisikään, toivottaa nimeni minut tervetulleeksi tutuille kulmille. Täällä on ”meitä”, nämä maat ovat meidän maita.

Usein olen sanoittanut itseni kysyjille jotenkin tähän tyyliin:

Olen kyllä Lannevedeltä, mutta en niitä Rahkosia, jotka moni tuntee. En ole lähisukua Multian kirkkoherran kanssa enkä edes sen Keski-suomalaisen toimittajan kanssa.

Minä olen äitini tytär.

Heidi Rahkonen

Pappi, Saarijärven seurakunta